
OCENE IN POROČILA

Ursula Doleschal in Helmut Gruber (ur.): *Wissenschaftliches Schreiben abseits des englischen Mainstreams / Academic Writing in Languages Other than English. Frankfurt a.M.: Peter Lang, 2007. 305 str.*

Obsežen in vsebinsko raznolik zbornik vsebuje prispevke simpozija, ki je potekal oktobra 2004 v Celovcu. Njegov naslov morda na prvi pogled sugerira, da bodo članki apelirali na strokovne bralce, naj ne pišejo člankov z najrazličnejših področij v angleškem jeziku, ki postaja nekakšna *lingua franca* v času globalizacije. Vendar ni tako – prvi del zbornika uporablja angleščino kot samoumevni sporazumevalni jezik znanstvenikov, se pa zato vsebinsko posveča akademskemu diskurzu v najrazličnejših jezikih – od ruskega, finskega pa do slovenščine, ki je – pohvale vredno – zastopana kar v dveh člankih, in sicer v prispevku *Implicitness in Academic Texts. A Case Study of Slovene and Russian Texts* celovške znanstvenice Ursule Doleschal ter v članku *How to Express the Power of Arguments in Academic Discourse* avtorice Vesne Mikolič s Primorske univerze v Kopru. Drugi del zbornika, napisan v nemškem jeziku, je namenjen možnostim didaktične uporabe izsledkov empiričnih raziskav o nemškem znanstvenem jeziku.

Paleta člankov je pisana. **Světa Čmejrková** z Univerze v Pragi nam najprej predstavi nekaj smernic pri uporabljanju oblike »mi« ali »jaz« v izbranih čeških jezikoslovnih prispevkih med leti 1996–2002. Ugotavlja, da množinska oblika izpolnjuje več jezikovnih funkcij kot edninska, ki se na Češkem uveljavlja šele v zadnjem času, kar avtorica pripisuje zgodovinsko pogojenim družbenim konvencijam. **Ursula Doleschal** iz Celovca

se posveča problematiki implicitnega v znanstvenih besedilih, pri čemer je težavna že sama opredelitev tega pojma, ki ga avtorica deli na »indirektno« ali »posredno« in »neeksplicitno«. Postavila je tri hipoteze glede na to, komu so besedila namenjena in kdo jih piše, ter jih preverila na korpusu slovenskih in ruskih znanstvenih besedil ter na besedilih študentov iz nemškega govornega prostora. V slovenskih besedilih je tako pogosteje uporabljena »posrednost« kot v ruskih, čeprav je te v obeh primerih razmeroma malo. Razlika med pisanjem študentov in uveljavljenih znanstvenikov pa se po njenem mnenju vsaj po prvih analizah kaže v tem, da študenti pogosteje uporabljajo »neeksplicitnost«. **Helmut Gruber** in **Markus Rheindorf** poročata o izsledkih raziskave z Univerze na Dunaju, kjer so tri leta spremljali seminarske naloge študentov, pri čemer so bili pozorni tako na pogoje dela, metodologijo, motivacijo posameznikov, kot tudi na navodila, ki jih študenti prejmejo. Marsikatera magistrska naloga (ki ustreza slovenski diplomii) namreč kaže, da so kompetence študentov prav na področju znanstvenega pisanja izredno slabo razvite. **Vesna Mikolič** se posveča jezikovnim sredstvom poudarjanja argumentov (t. i. *hedging*) na primeru osmih slovenskih znanstvenih člankov s področja biologije, jezikoslovja, literarne didaktike, sociologije in zgodovine. Uporaba takšnih sredstev, ki krepijo ali slabijo argumente, je odvisna od osebnega sloga, je pa mogoče na podlagi natančne analize reči, da variira

tudi glede na strokovno področje – tako je takšnih elementov manj pri naravoslovnih vedah, pa tudi pri zgodovini so redkejši. **Marjatta Vanhala-Aniszewski** z Univerze Joensuu raziskuje besedilno in medosebno funkcijo znanstvenega metadiskurza v ruskih in finskih znanstvenih besedilih, pri čemer prihaja do ugotovitve, da je v ruščini metadiskurza več in da prednostno opravlja funkcijo omogočanja boljšega razumevanja besedila. **Maria Zaleška** iz Varšave v svojem prispevku razlikuje med argumentacijo kot abstraktno strukturo, ki se navezuje na klasično retoriko, ter med argumentiranjem kot diskurzivnim delovanjem. Primerja italijanska in poljska znanstvena besedila in ugotavlja, da avtorji italijanskih besedil bolj razločno in odločno predstavljajo metodologijo, teze in sklepe svojega dela, medtem ko so poljski kolegi glede tega bolj zadržani, zato pa jasneje izpostavijo cilje svojega raziskovanja.

V drugem delu **Gerd Bräuer** predstavlja dejavnosti posebnega središča na Pedagoški univerzi v Freiburgu, kjer po načelu »train the trainers« izobražujejo predvsem pedagoge, da bi ti lažje pomagali študentom pri pisanju seminarskih nalog in pripravi govornih nastopov. **Carmen Merlitsch** in **Jürgen Struger** iz Celovca poročata o uspehih svojega prizadevanja, da bi študentom pomagala pri težavah, na katere naletijo ob pisanju magistrskih in doktorskih del. Pri svetovanju uporabljata različne metode – od miselnih vzorcev do iskanja alternativ in priučevanja novega pogleda na funkcionalno pisanje, vendar poudarjata, da se morajo študenti še vedno sami strokovno ukvarjati s tematiko, ki jo obravnavajo v svoji nalogi. **Thorsten Pohl** z Univerze v Münstru predstavlja retorični model za strukturiranje uvodnega dela seminarskih nalog, ki je po njegovem mnenju pogosto napisan preveč toga. Pomembno je, da znajo študenti obdelati predpisano temo, jo postaviti v določen kontekst in zavzeti lastno stališče do nje. **Martin Reisigl** z Dunaja razčlenjuje najpogostejše leksikalne napake, ki jih je mogoče najti v seminarskih nalogah nemško pišočin študentov, in poudarja, da se študenti premalo zavedajo razlik med ustno in pisno komunikacijo. **Angelika Steets** z Univerze v Münchnu je ob preučevanju problematike

vključevanja tujih virov v seminarske naloge študentov prišla do spoznanja, da imajo študenti neredko velike težave s povzemanjem bistva obravnavanih besedil in pisanjem povzetkov ter da predvsem pri prostem navajanju tujih virov včasih nehoti že zapadajo v plagiat.

Zbornik predstavlja izredno bogat empirično-teoretski vir za vse, ki se ukvarjajo s podobno problematiko. Če bi rekli čisto pavšalno, je zanimivo, kako politične in zgodovinske razmere implicitno vplivajo na dikcijo znanstvenih besedil, ki so tako na nekdanjem »Vzhodu« bolj nedoločna in skorajda »plaha« kot na Zahodu, ki ima drugačno tradicijo argumentiranja. Iz drugega dela lahko povzamemo, da so študenti v nemškem govornem prostoru v času študija očitno premalo seznanjeni prav z znanstvenim pisanjem in metadiskurzom ter z metodologijo, ki bi jim pomagala pri lastnem pisanju, o čemer bi morda veljalo razmisliti tudi v Sloveniji.

Morda bi za konec lahko izpostavili prispevek Vesne Mikolič, ki se kot redka izjema posveča tudi drugim znanstvenim področjem in ne le jezikoslovnim besedilom. Izsledki raziskav bi bili zagotovo še zanimivejši, če bi si še drugi avtorji prispevkov drznili poseči po različnih znanstvenih področjih, ki imajo čisto svoje zakonitosti in tradicije. Pohvale vreden pa je tudi sam projekt. Najprej zato, ker na aktualnih primerih iz znanstvene in akademsko-izobraževalne prakse pokaže, kakšne so specifične znanstvenega pisanja v različnih kulturnih prostorih in jezikih, kar se verjetno pri pisanju člankov v angleškem jeziku marsikdaj porazgubi.

Amalija Maček

Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta
 amalija.macek@gmail.com